

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru s
pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
upravnilstvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 1. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede opoldne.

Štev. 40.

V Mariboru, dne 4. oktobra 1900.

Tečaj XXXIV.

Nova večina v državnem zboru?

Grozno napreduje delo tistih, ki našo avstrijsko državo podkopujejo. Ravno tako gotovo pa je, da je še velika večina vesoljnega ljudstva, ki stoji pod krili habsburškega orla, vedno pripravljena ta ščit braniti, in če velja tudi največjih žrtev.

V to zaupajoč je odlični patrijot in češki plemič, grof Ivan Harrach, član gosposke zbornice, sprožil misel, naj možje vernega tabora skušajo sestaviti program, na kojega bodo mogli pristati vsi, ki jim je za ohranitev Avstrije mar, in ki bode omogočil pristopiti vsakemu, naj je, katere vere, katere narodnosti in katerega stanu bodi. In iz tega tabora bi se, tako upa grof Harrach, porodila za prihodnji državni zbor stalna večina, ki bi državne razmere sčasoma zopet na boljša pota spravila ter bila prestolu kakor cesarstvu trdna obramba.

Da se to hvalevredno delo čim prej začne, je objavil poskus takega programa, ki ga je sestavil sam. Glasi se:

Program stranke avstrijskih patrijotov.

1. Doseči hočemo na podlagi sedanjih zakonov preosnovo ustave, ki mora odgovarjati pravom in razmeram posameznih kraljestev in dežel.

2. Hočemo, da ima vsak posameznik iste pravice v cerkvi, v šoli, pri sodišču, pri volitvah, ki se morajo vršiti direktno (to je brez volilnih mož).

3. Deželne volilne rede hočemo preosnovati, kakor zahteva pravičnost z ozirom na število in narodnost prebivalstva.

4. Doseči hočemo, da se bo pri ljudskem štetju določeval materinji jezik, ker se le na tak način izve resnično število raznih narodnostij.

5. Hočemo, da narodne manjšine najdejo povsod varstvo, ker so vsi avstrijski državljani enakopravni.

6. Hočemo, da se dinastični čut naših narodov, ki se javlja brez izjeme povsod, razširi čez celo veliko očetnjo, kateri je naš vladar vidna svez.

7. Hočemo doseči, da se denarne razmere po posameznih deželah izboljšajo.

8. Nemški jezik naj velja kot svetovni jezik v armadi in centralni vladi, vendar mora biti drugi deželni jezik v srednjih šolah obvezen predmet.

9. Avstrijski patrijotizem hočemo pospeševati povsod, narodnemu sovraštvu nasproti uveljaviti ljubezen in spoštovanje.

10. Sovražnike Avstrije hočemo v naših mejah neprizanesljivo zatiravati.

11. Davčno moč hočemo pomnožiti, stanje delavskega prebivalstva izboljšati in verski pouk podpirati.

12. Napredek hočemo na vseh poljih pospeševati.

13. Vse to hočemo doseči z državno-zborsko večino, ki se naj sestavi iz avstrijskih patrijotov potom kompromisov med raznimi strankami in pod vodstvom vlade, v koji naj dobi vsak posamezen narod svojega zastopnika.

Iz srca nas veseli, da je ta glas prišel od češke strani, in iskreno želimo, naj se blagi namen plemenitega grofa uresniči. Toda na vsak način mora izostati 8. točka, ker ni popolnoma pravična in bi se lahko izrabljala proti Slovanom.

Kmetijske in gospodarstvene šole.

Kolikokrat je že »Slov. Gosp.« pisal, kolikokrat so že naši poslanci pri deželni kakor pri državni vladni mizi izrekli, da takih šol Slovenci nimamo (kajti to, kar imamo, ni vredno, da bi se omenilo), in da jih moramo imeti, sicer tudi vlada nima moralne pravice, od nas zahtevati davek; toda do danes je bilo vse zastoj. Če bi Slovenci radi kaj imeli, kar bi njim koristilo, takrat vladi nimata ušes; pač pa imata najposlušniša ušesa, kadar nemški rogovileži in kruteži jima namignejo, da naj nam zopet eno dasta za uho.

Po naročilu kmetijskega ministerstva se je v marčiju letošnjega leta sestavil pregled vseh kmetijskih in gozdarstvenih šol avstrijskih, iz katerega povzamemo to-le:

I. Visoke šole. Taki sta dve na Dunaju in v Krakovem, prva nemška, druga poljska.

II. Višje in srednje šole; a) kmetijskih 12, od teh 6 nemških, 4 češke in 2 poljski; b) gospodarstvene 4, od teh 2 nemški, 1 češka in 1 poljska (one nemške, ki se je letos otvorila v Bruku na Zgornjem Štajarskem še tukaj ni zraven); c) za vinarstvo, sadjarstvo in vrtnarstvo: 2 nemški; d) za pivovarstvo: 1 nemška.

Listek.

Dr. Frančišek Lampe.

V zadnjem listu smo poročili prežalostno vest, da je nas Slovence 24. t. m. zadela neizmerna izguba, in to vsled smrti kanonika ljubljanskega, doktorja Frančiška Lampeta. Ostavil nas je v najlepši dobi življenja, v 42. letu svoje starosti, mož, ki so ga ob enem dičile globoka pobožnost, živa verska gorečnost, nenavadna izobrazba, idejalna plemenitost srca, neugasna ljubezen do svojega slovenskega naroda in neumorna delavnost, skratka velik mož, ki je za seboj pustil vrzel, da ima v njo stopiti drugih pet.

Že v četrtem gimnazijskem razredu mu je polnila mlado dušo zavest o dolžnosti, ki jo ima do naroda svojega in takoj se je lotil resnega dela, da blago svoje koprnenje teši. Odtistihmal je dan za dnevom delal od štirih zjutraj do desetih v noč. Nekoč ga je prijatelj opozoril, naj pazi na svoje slabotno zdravje, a kaj je Lampe dejal? »Prijatelj,

jaz imam le malo časa odločenega za delo, zato moram hiteti«. In hitel je in prihitel tako rano v košeni naročaj smrti.

Preglejmo, koliko nam je mož v kratki dobi spisal. Družba sv. Mohorja je izdala poleg mnogih manjših spisov dva snopiča »Jeruzalemskega romarja« in sedem zvezkov prav krasnih »Zgodeb sv. pisma«. Leta 1888. je začel izdajati velepomembni in obče priljubljeni list »Dom in svet«, ki mu je do zadnjega vzdihla, torej skozi 13 let, bil izdajatelj, lastnik in urednik, sploh vse. Urejeval je tudi »Drobtinice«, vrh tega pa še spisal brez števila korenitih člankov v razne liste. Tudi razumništvu slovenskemu je podal po »Slovenski Matici« dve izborni pisani knjigi »Uvod v modroslovje« in »Dušeslovje«. In kakšni so vsi ti spisi, ki so prihajali izpod njegovega peresa! Že sedaj vemo, da jih ne pretehtajo centi zlata, ali prav ceniti znali bomo jih še le v prihodnosti. Dr. Frančišku Lampetu v narodu slovenskem zato hvalen spomin na veke!

Poslal nam je sotrudnik našega lista pesmico, s kojo hočemo te-le skromne verstice končati.

V SPOMIN

dr. Fran Lampetu,
umrlemu dne 23. septembra 1900.

Semper honos nomenque tuum laudesque
manebunt. Vergilij.

Vedno bo čast in tvoje ime in slava na
glasu. B. F.

Krasnih jesenskih dnij čas, spremeni se v
žalost pregrenko, vsak kraj slovenske
zemlje toči prebridke solzé!

Kdo nadomestil nam bo brezmerno veliko
veliko izgubo?

Kdo nam dal zopet možá, kakoršen on nam
je bil?

Čvrsti značaj, preblago srcé, izredna mar-
ljivost, bistrega uma ostróš, združena
z njo učenost, svojstva prekrasna so
res mu dičila dično osebo, kakoršne
malokdaj beli ugledajo svet.

Kaj je že bil in kaj bi še bil mu vdani mla-
dini, ako mu nebi očij grozna zatisnola
smrt?

Kaj je že bil in kaj bi še bil slovenskemu
ljudstvu, ako ga nebi pokril v dobi
najlepši že grob?

V dobi najlepši, ko svoj je širil zaklad med
Slovenci, ki mu dolgujejo čast, dokler
na svetu jih bo.